

Manifest 3r Congrés de Lleure Educatiu Pel dret a un lleure educatiu infantil i juvenil

Convocats per la Fundació Pere Tarrés i Didania, ens hem reunit a Barcelona 300 educadors/es per a reflexionar sobre la contribució del lleure educatiu al segle XXI tant en la infància i l'adolescència, com en el conjunt de la societat.

Per lleure educatiu entenem un ventall d'activitats culturals, socials, esportives, extraescolars o d'educació en el lleure, que es realitzen fora de l'aula, amb una clara intencionalitat educativa, més enllà de l'ensenyament reglat.

A Catalunya almenys un 64% dels infants fan activitats de lleure fora de l'escola, preferentment esportives. 200.000 infants participen en activitats de vacances, dels quals almenys 40.000 ho fan en centres de lleure (esplais i caus) animats per 10.000 voluntaris/es. A Espanya, el moviment *scout*, de centres de lleure educatiu o altres entitats vinculades a congregacions religioses dinamitzen més de 130.000 participants. No obstant això encara hi ha notables limitacions en l'accés, especialment per a les famílies més vulnerables (50% dels seus fills no hi participen). Venim, doncs, d'una llarga tradició, de més de 100 anys.

En el context líquid i complex actual, constatem que el lleure educatiu:

- És un espai privilegiat de creixement personal i de desenvolupament de la identitat, d'adquisició de valors, hàbits i virtuts per a la vida. Potencia les relacions personals, d'aprenentatge de la ciutadania i de gestió de les emocions. Possibilita la responsabilitat, la interioritat i l'adquisició de sentit per a la vida, així com experimentar moments de felicitat i d'amistat. Així mateix, permet experiències lleure alternatiu, menys consumista.
- Afavoreix la conciliació de la vida familiar i professional, i és un complement de primer ordre per a l'escola i l'educació de les famílies tant participant-hi només els fills, com conjuntament, fent aportacions a l'ensenyament integral i de manera incipient a la manera de treballar de les empreses.
- Sovint, des de la voluntarietat i a través de l'acompanyament, desenvolupa capacitats aplicades, competències útils per a la vida professional. Destaquen el treball en equip, la comunicació interpersonal, l'orientació a resultats, l'ètica, la iniciativa i la creativitat, l'autoconeixement o la gestió de les emocions. Aquestes competències estan reconegudes per l'OCDE com les més rellevants en els propers anys, i estan a la base de la generació de riquesa.
- Afavoreix la participació en la societat, a través del voluntariat, la implicació en l'espai públic i l'aprenentatge de la democràcia de manera pràctica. Lluita contra les desigualtats socials cada vegada més creixents i en un context de major individualització, aportant prevenció social i igualtat d'oportunitats. També fomenta el lideratge.
- Contribueix a la igualtat de gènere i a la integració de nens i nenes, i per tant de les persones, en la seva diversitat funcional i cultural.
- Afavoreix que els nens i les nenes disposin d'espais personals per gaudir del joc amb els seus congèneres.

Per la contribució tan important que el lleure realitza a la societat ens comprometem a treballar i alhora demanem la col·laboració de les administracions i agents socials per a:

1. Desenvolupar el dret al joc i el dret a la participació segons reconeix la convenció dels drets dels infants de 1989, i la seva acció preventiva, facilitant la seva universalització perquè la

- infància i l'adolescència puguin accedir al lleure educatiu i en particular els infants i adolescents amb menys possibilitats.
2. Capacitar els professionals (voluntaris i retribuïts) perquè puguin exercir amb garanties la seva tasca educativa, potenciar la seva exemplaritat i autenticitat, i reconèixer els aprenentatges que obtenen aquests educadors per al seu progrés professional, establint unes condicions laborals que siguin justes d'acord amb la responsabilitat que exerceixen.
 3. Col·laborar amb altres institucions educatives, socials, culturals, esportives i mediambientals, i amb el territori i les ciutats, per teixir una educació inclusiva en benefici de les persones i potenciar el desenvolupament de les nostres comunitats, alhora que visibilitzar davant la societat i altres institucions la seva contribució, afavorint l'atenció a la diversitat funcional, cultural o de gènere, i el treball intergeneracional.
 4. Reconèixer i impulsar la pluralitat d'iniciatives que contribueixen al desenvolupament de la infància en l'educació no formal, donant prioritat a aquelles impulsades per la iniciativa social i els monitors/es voluntaris en particular, amb la complicitat de l'Administració, però reconeixent l'aportació en qualitat que poden fer les empreses, i dotant-lo d'un model estable de funcionament, amb infraestructures adequades. En aquest sentit es proposa l'elaboració d'un llibre blanc que en base a un diàleg entre entitats no lucratives, administració i empreses dimensioni també econòmicament el sector, i ajudi a avançar en el paper de cada agent, i en la prestació de serveis garantint equitat i atenció als ciutadans. Les mateixes federacions dels moviments de lleure haurien de trobar més estratègies conjuntes, sense rivalitats incomprensibles per a la societat, en un sector que encara no té prou reconeixement.
 5. Millorar contínuament la nostra aportació educativa i social, per afavorir experiències innovadores, en un entorn digital, aplicant les tecnologies amb ètica, que doni resposta a les noves necessitats familiars i escolars, sense renunciar als valors que potencia. Així mateix, impulsar pràctiques de lleure educatiu amb i per a la família que permetin complementar altres actuacions, facilitant la seva incorporació en la vida dels centres. Optem per metodologies que permetin experiències de vida, respectant els ritmes de les persones.
 6. Proposar les regulacions que protegeixin el menor i sobretot aquelles que impulsin les activitats i organitzacions, sense la pretensió de normativitzar-ho tot, deixant espais a la creativitat i innovació.
 7. Promoure en les administracions públiques, i en particular en els ajuntaments de manera coordinada amb les entitats i centres de lleure, actuacions i recursos econòmics i infraestructures suficients d'acord amb la importància i les necessitats de l'educació no formal. Dotar d'un fons d'ajudes per a activitats extraescolars, de vacances, etc., suficient i àgil, que permeti avançar en l'equitat educativa. En aquest sentit, es proposa avançar significativament en la regulació de l'accés al lleure educatiu, amb mesures de suport, establint exempcions en determinades situacions.
 8. Avaluar l'impacte i els canvis generats en les persones i les comunitats, impulsant dades estadístiques (indicadores d'avenços) i estudis i aplicant els seus resultats, per potenciar el lleure educatiu, més enllà d'algunes evidències avui ja disponibles.
 9. Treballar per fer extensives aquestes experiències a adolescents i joves, millorant metodologies que siguin prou atractives, amb el protagonisme dels participants.
 10. Afavorir la cultura de l'esforç i la superació, l'aprenentatge al llarg de la vida en les seves múltiples dimensions, no només les cognitives, i optar per la transformació social en la nostra intervenció.

Barcelona a 17 d'octubre 2015.

Dia internacional per a l'eradicació de la pobresa, i avui amb una especial mirada per a aquest 30% d'infants, 2,5 milions a Espanya, que viuen sota el llindar de la pobresa.

Els éssers humans necessitem símbols i vivències. Durant aquests dos dies n'hem tingut un aquí. La balança. Imatge de les nostres contribucions per compensar-contrarestar determinades càrregues socials. El lleure educatiu, més enllà de pensar i teoritzar, vol viure. I les nostres emocions i connexions límbiques han d'entrar en joc per a una veritable opció que ens inspiri. Així, us demanem, finalment, un enorme aplaudiment com a gest per experimentar junts i comprometre'ns amb aquests infants, adolescents i joves, i molt especialment amb els que tenen menys possibilitats, els més vulnerables. Que el record d'aquest aplaudiment en els nostres cors dinamitzi els nostres espais, caus, centres de lleure, empreses, administracions o escoles de formació, i que sigui un esperó permanent. Fins aviat!

Patrocinen:

Col·laboren:

